

Sygn. akt I AGa 132/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jadwiga Chojnowska
Sędziowie	:	SSA Irena Ejsmont - Wiszowata SSO del. Jacek Malinowski (spr.)
Protokolant	:	Łukasz Patejuk

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2018 r. w Białymstoku na rozprawie

sprawy z powództwa **Banku (...) S.A. w W.**

przeciwko **C. K.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 15 lutego 2018 r. sygn. akt VII GC 13/18

I. oddala apelację;

II. odstępuje od obciążania pozwanego kosztami postępowania za instancję odwoławczą.

J. I. E. J. M.

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wnosił o zasądzenie od pozwanego C. K. kwoty 112.011,22 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że 3 października 2014 r. zawarł z pozwanym umowę kredytu nr (...). Zgodnie z § 1 punktem 2 tej umowy, kredyt został udzielony do 29 września 2015 r. W związku z brakiem jego spłaty kredyt stał się wymagalny po tym okresie. Powód zaznaczył, że wezwał pozwanego do dobrowolnej spłaty zadłużenia pismem z 27 października 2016 r., lecz nie doszło do uregulowania zaległości. W dniu 14 lipca 2017 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg banku nr (...).

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym Sąd Okręgowy w dniu 19 września 2017 r. uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Zarzuty do nakazu zapłaty, w ustawowym terminie, wniósł pozwany wskazując, iż umowa kredytu cały czas obowiązuje. W toku postępowania doprecyzował, że umowa kredytu nie została wypowiedziana.

Wyrokiem z 15 lutego 2018 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Białymstoku wydany w postępowaniu nakazowym 19 września 2017 r., w sprawie o sygn. akt VII GNc 403/17.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne: 3 października 2014 r. powód zawarł z pozwanym umowę kredytu obrotowego w rachunku kredytowym nr (...). Kwota udzielonego kredytu wynosiła 106.858,00 zł. Miała być przeznaczona na finansowanie podatku VAT od realizowanych inwestycji. Zgodnie z § 1 punktem 2 tej umowy kredyt został udzielony na okres od dnia zawarcia umowy do 29 września 2015 r. W § 7 ust. 4 uregulowano, że kredytobiorca zobowiązuje się dokonać spłaty w dniu 29 września 2015 r. w kwocie 106.858,00 zł.

Pozwany dokonał jedynie częściowej spłaty. Do zapłaty pozostało 102.655,45 zł. Pozwany nie uiścił ponadto: odsetek karnych – w łącznej wysokości 9.304,42 zł oraz zaległych opłat i prowizji – w łącznej wysokości 51,33 zł.

Powód wezwał pozwanego do dobrowolnej spłaty zadłużenia pismem z 27 października 2016 r., lecz nie doszło do uregulowania zaległości (k. 17). Pozwany nie złożył również wniosku o restrukturyzację zadłużenia. W dniu 14 lipca 2017 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg banku nr (...).

W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał roszczenie za zasadne. Powód wykazał istnienie roszczenia zarówno co do zasady, jak i wysokości. Pozwany będąc informacyjnie wysłuchany wskazał, że zawarł ww. umowę kredytu i nie spłacił go. Nie wiedział natomiast czy i jaką kwotę uregulował. Przez cały proces wskazywał jako jedyną okoliczność przemawiającą za oddaleniem powództwa to, że umowa kredytu nie została wypowiedziana. Ta jednak uległa rozwiązaniu ze względu na upływ czasu na jaki została zawarta. Po zakończeniu umowy strony nie nawiązały nowego stosunku prawnego na przykład z uwagi na zawarcie nowej umowy kredytu przeznaczonego na sfinansowanie zadłużenia z wyżej wymienionej umowy, czy też zawarcie ugody. Zarzut pozwanego dotyczący braku wypowiedzenia umowy przed wezwaniem do spłaty zadłużenia sąd uznał za bezzasadny z uwagi na uregulowania umowy i zawarcie jej na okres do 29 września 2015 r.

Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanego o rozłożeniu na raty świadczenia zasądzonego na rzecz powoda w wyroku. Wskazał, że na podstawie art. 320 k.p.c. jest to możliwe w szczególnie uzasadnionych wypadkach, związanych m.in. z sytuacją zdrowotną, majątkową i rodzinną. W ocenie sądu pozwany nie przedstawił okoliczności uzasadniających uznanie jego sytuacji za wyjątkową. Co prawda oświadczył, że posiada szereg zobowiązań wobec banków na łączną kwotę około 1,5 mln złotych, jednocześnie wskazał jednak, że je spłaca. Również z dokumentów przedłożonych przez pozwanego w toku postępowania, dotyczących jego sytuacji majątkowej wynika, że odnotowuje na swoim koncie regularne wpływy środków pieniężnych. Ze względu na art. 6 k.c. to pozwany, wnosząc o rozdzielenie świadczenia na raty, winien wykazać swoją wyjątkową sytuację.

Rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o art. 496 k.p.c.

Apelację od wyroku wniósł pozwany. Zaskarżył go w całości. Zarzucił naruszenie art. 320 k.p.c. poprzez zaniechanie uchylecia nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Białymstoku wydanego w postępowaniu nakazowym 19 września 2017 r. sprawie o sygn. akt: VII GNc 403/17 i zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 112 011,22 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z jednoczesnym rozłożeniem zasądzonego świadczenia na raty, podczas gdy w sprawie istniał szczególnie uzasadniony wypadek wynikający z trudnej sytuacji materialnej pozwanego - przemawiający za koniecznością uwzględnienia wniosku pozwanego w ww. zakresie.

W oparciu o powyższy zarzut pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Białymstoku wydanego w postępowaniu nakazowym 19 września 2017 r. w sprawie o sygn. akt: VII GNc 403/17 i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 112 011,22 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z jednoczesnym rozłożeniem zasądzonego świadczenia na raty płatne po 1.000 zł miesięcznie do 20 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia płatności którejkolwiek z rat; zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych za postępowanie przed Sądem II instancji.

Powód załączył do apelacji szereg dokumentów w celu wykazania sytuacji uzasadniającej rozłożenie świadczenia na raty.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesowych w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był bezsporny. Pozwany nie kwestionował ani zasadności dochodzonego przez bank roszczenia, ani też jego wysokości. Wskazując na trudności finansowe podnosił zarzut nieuwzględnienia jego wniosku o rozłożenie zasądzonej kwoty na raty.

W ocenie Sądu Apelacyjnego sformułowany przez pozwanego zarzut nie jest trafny. Sąd I instancji prawidłowo wskazał, że w oparciu o art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Ustawa nie precyzuje przy tym, jakie wypadki będą należały - w myśl tego przepisu - do szczególnie uzasadnionych.

Sama instytucja rozłożenia na raty zasądzonego świadczenia stanowi rozwiązanie mające służyć interesowi dłużnika, który z powodów przez siebie niezawinionych nie jest w stanie jednorazowo uczynić zadość spełnieniu zasądzonego świadczenia, natomiast spłata ratalna lub w późniejszym terminie będzie dla niego realnie dogodniejsza. Podkreślić jednak należy wyjątkowość regulacji art. 320 k.p.c. oraz obowiązek sądu brania pod uwagę nie tylko sytuacji dłużnika, ale również interesów wierzyciela. Wskazać też trzeba na istotne znaczenie dla korzystania z tej nadzwyczajnej instytucji charakteru zasądzanego świadczenia, tak by nie premiować dłużników niesolidnych i nie dających gwarancji, że należności, mimo rozłożenia na raty, nie będą realizowane. Ponadto podstawą zastosowania powołanego wyżej przepisu jest wyłącznie uznanie sądu, że zachodzą szczególnie uzasadnione przesłanki, na przykład, że ze względu na stan majątkowy, rodzinny, czy zdrowotny spełnienie zasądzonego świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (M. Jędrzejewska (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz., t. 2, red. T. Ereciński, s. 24 i n.).

Domagając się rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty, pozwany oparł swoją argumentację w apelacji przede wszystkim na trudnej sytuacji materialnej, na dowód czego przedstawił faktury, rachunki i decyzje podatkowe obrazujące wysokie koszty prowadzenia gospodarstwa rolnego. Wśród argumentów wskazał również fakt, że przy innych zaległych zobowiązaniach sądy uznawały, że może regulować je ratalnie. Zauważyć jednak należy, że sądy orzekające w niniejszej sprawie nie są związane tymi rozstrzygnięciami. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zaprezentowane przez pozwanego argumenty nie podważyły wyników sędziowskiej oceny, która skutkowałą przyjęciem, że nie można dopatrzeć się w sprawie wypadku szczególnego uzasadniającego zastosowanie art. 320 k.p.c. Uwzględnienie wniosku doprowadziłoby w rzeczywistości do zapewnienia pozwanemu dłużnikowi ochrony ponad słuszny interes wierzyciela.

Sąd Apelacyjny nie kwestionuje twierdzeń skarżącego, że jego sytuacja finansowa jest trudna. Pomimo posiadania znacznego majątku w postaci gospodarstwa rolnego, poszczególne składniki są obciążone. Jest on również obowiązany do uiszczania znacznych comiesięcznych rat kredytów. Istotniejsze w sprawie jest jednak to, że pozwany nie wykazał, aby podjął konkretne działania w celu przygotowania się do spłaty długu oraz do zmniejszenia zadłużenia. Jego

dotychczasowa postawa nie może pozostać obojętna dla rozstrzygnięcia. Zauważyć bowiem należy, że w zasadzie nie kwestionował zasadności dochodzonego przez bank roszczenia. Deklarując natomiast chęć spłaty swego zadłużenia w ratach, sam dotychczas nie dokonał żadnej wpłaty, choćby w ciągu kilkunastu miesięcy trwania niniejszego procesu. Taka postawa nie pozwala pozytywnie ocenić szansy na systematyczne regulowanie kolejnych rat. Ponadto w odpowiedzi na apelację strona powodowa wskazuje, że w przypadku innych zobowiązań wobec banku, również tych rozłożonych na raty, pozwany ich nie spełnił. To też nie wpływa pozytywnie na ocenę dopuszczalności zastosowania w sprawie art. 320 k.p.c.

Końcowo warto zauważyć, że także zaproponowany przez pozwanego sposób rozłożenia na raty nie zapewniał dostatecznej ochrony wierzyciela. W razie uchylenia się przez dłużnika z płatnością rat wierzyciel będzie mógł skierować sprawę do postępowania egzekucyjnego jedynie co do rat już wymagalnych. Taka sytuacja, z uwagi na wysokość świadczenia i ilość rat, w razie zaprzestania spłaty, mogłaby doprowadzić do pokrzywdzenia wierzyciela i znacznie utrudnić uzyskanie pełnej kwoty. Pozwany domagał się bowiem rozłożenia należności na 112 rat, a więc aż na ponad 9 lat.

Mając na uwadze powyższe okoliczności uwzględnienie wniosku o rozłożenie roszczenia na raty prowadziłyby do nieuzasadnionego opóźnienia zaspokojenia powoda. W tej sytuacji słusznym jest pozostawienie do decyzji wierzyciela ewentualnego umożliwienia pozwanemu ratalnego spłacania należnego mu świadczenia i zawarcia porozumienia dotyczącego spłaty długu po uprawomocnieniu się wyroku.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał apelację pozwanego za bezzasadną i oddalił ją na podstawie art. 385 k.p.c.

Orzekając o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym Sąd Odwoławczy zastosował art. 102 k.p.c. uznając, że zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek do odstąpienia od obciążenia pozwanego kosztami. Podstawą takiego rozstrzygnięcia była nie tylko trudna sytuacja majątkowa, ale również zakres zaskarżenia. Pozwany bowiem nie kwestionował w apelacji zasadności roszczenia, a chciał je jedynie rozłożyć na raty. W tej sytuacji obciążenie go tymi kosztami należało uznać za nadmierne.

J. I. E. J. M.